

POSTANOWIENIE

7 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Trzebiatowski

na posiedzeniu niejawnym 7 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B.Ł.

przeciwko A.Ł.

o rozwód,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Koszalinie

postanowieniem z 13 kwietnia 2026 r., I 2C 125/26,

o oznaczenie sądu właściwego do rozpoznania sprawy,

odmawia oznaczenia sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

UZASADNIENIE

B.Ł. wniósł do Sądu Okręgowego w Koszalinie pozew o rozwód.

Postanowieniem z 13 kwietnia 2026 r. Sąd ten zwrócił się do Sądu Najwyższego o oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo w tej sprawie. Sąd ten zrezygnował z zamieszczenia uzasadnienia oraz podstawy prawnej swojego wystąpienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 45 k.p.c., jeżeli na podstawie przepisów kodeksu nie można w świetle okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej, Sąd Najwyższy

oznaczy sąd, przed który należy wytoczyć powództwo (§ 1). O oznaczenie sądu, przed który należy wytoczyć powództwo, występuje sąd, do którego wpłynął pozew (§ 2).

Wymaga zaznaczenia, że wystąpienie do Sądu Najwyższego w trybie art. 45 k.p.c. jest uzasadnione tylko pod warunkiem, że nie można w świetle okoliczności sprawy ustalić właściwości miejscowej sądu, przed który należy wytoczyć powództwo. W sprawach o rozwód właściwość miejscową określa art. 41 k.p.c., który stanowi, że powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. W braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma - sąd miejsca zamieszkania powoda. A zatem dopiero, jeśli nie jest możliwe ustalenie właściwości miejscowej na podstawie art. 41 k.p.c., zastosowanie może znaleźć art. 45 k.p.c. (np. postanowienie SN z 30 marca 2021 r., V CO 61/21).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że przyczyny uzasadniające oznaczenie sądu na podstawie art. 45 k.p.c. muszą być wykazane. Przedstawienie okoliczności, które świadczyłyby o wystąpieniu stanu rzeczy wypełniającego hipotezę normy wynikającej z art. 45 k.p.c., należy do sądu występującego o oznaczenie sądu właściwego - co może nastąpić wyłącznie w uzasadnieniu takiego postanowienia (np. postanowienia SN: z 13 listopada 2007 r., III CO 17/07, z 1 czerwca 2015 r., III CO 37/15, OSNC 2015/12/150, z 29 maja 2018 r., III CO 56/18, OSNC-ZD 2019/2/25 oraz z 15 października 2021 r., IV CO 162/21, a ostatnio także m.in. z 22 maja 2025 r., III CO 571/25).

Sąd Okręgowy w Koszalinie nie uzasadnił swojego wystąpienia. Rekonstrukcja okoliczności oraz argumentów mających uzasadnić oznaczenie sądu właściwego nie należy do Sądu Najwyższego.

Mając na uwadze przedstawione argumenty, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

(M.K.)

[SOP]